

ENTITY RISK MANAGEMENT: NATIONAL AND INTERNATIONAL METHODS

GESTIONAREA RISCURILOR ENTITĂȚII: METODE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

HAREA Ruxanda, studentă, specialitatea: Contabilitate

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: harea.ruxanda@ase.md

Abstract: In an increasingly uncertain economic environment, effective entity risk management is crucial for organizational stability and resilience. Recent challenges, including the COVID-19 crisis, geopolitical instability, and cyber risks, emphasize the need for structured risk management frameworks. This study analyzes and compares risk management methods at national and international levels, focusing on their applicability in the Republic of Moldova. It examines the implementation of global standards such as ISO 31000, COSO ERM, and Basel III in different regulatory contexts. The research employs bibliometric analysis to identify key trends, comparative analysis to assess differences between Moldova, the EU, and the US, case studies to explore best practices, and risk assessment matrices to classify and prioritize risks. Findings reveal that while developed economies leverage structured frameworks and digital tools, Moldova faces governance gaps. Limited adoption of international standards and low use of AI and big data increase financial and operational risks. Aligning with global practices, investing in digital solutions, and strengthening regulations can significantly improve risk resilience and sustainability.

Key words: risk management, financial risks, operational risks, corporate governance

JEL CLASSIFICATION: G32

INTRODUCERE

Într-o lume economică marcată de instabilitate, crize suprapuse și transformări accelerate, gestionarea riscurilor entității nu mai reprezintă doar o opțiune strategică, ci o necesitate fundamentală pentru supraviețuirea și dezvoltarea durabilă a organizațiilor. Evenimente recente, precum criza sanitară provocată de pandemia COVID-19, conflictele geopolitice, ascensiunea amenințărilor cibernetice sau oscilațiile bruște ale piețelor financiare, au demonstrat cât de fragil poate deveni echilibrul operațional al unei entități în lipsa unui sistem solid de prevenire și răspuns la riscuri (World Economic Forum, 2021).

Pe acest fundal complex, prezentul studiu își propune să investigheze modul în care sunt concepute și aplicate metodele de gestionare a riscurilor atât la nivel național, cât și internațional, cu o atenție specială acordată contextului Republicii Moldova. Analiza urmărește să evidențieze diferențele dintre abordările din economiile dezvoltate și cele emergente, dar și să contureze direcții fezabile de reformare și modernizare a cadrului local de management al riscurilor.

Demersul științific își propune să surprindă trăsăturile generale ale cadrului legislativ și metodologic actual, să evidențieze elementele comune și deosebiriile dintre practicile moldovenești și cele internaționale, să evalueze efectele integrării standardelor globale asupra performanței organizaționale, să exploreze potențialul digitalizării în acest domeniu și, în final, să ofere un set de recomandări relevante pentru consolidarea culturii riscului în mediul economic autohton.

Un alt cluster (verde) se concentrează pe riscurile de mediu și sustenabilitate, datorită impactului economic al schimbărilor climatice. Clusterul albastru abordează siguranța în proiecte, managementul resurselor umane și prevenirea accidentelor, fiind esențial în industrii precum construcțiile și situațiile de urgență. De asemenea, un cluster distinct (galben) vizează riscurile în lanțurile de aprovizionare și securitatea informațiilor, subliniind creșterea importanței tehnologiilor digitale și utilizarea AI și big data în analiza riscurilor.

Această analiză bibliometrică confirmă faptul că gestionarea riscurilor este o disciplină multidimensională, cu aplicabilitate în multiple sectoare, de la finanțe și sustenabilitate, până la securitatea cibernetică și managementul proiectelor. Rezultatele evidențiază necesitatea unei abordări integrate în analiza riscurilor, bazată pe metode avansate și standarde internaționale de bune practici.

Rezultatele obținute

Analiza comparativă a metodelor de gestionare a riscurilor utilizate în Republica Moldova și la nivel internațional a evidențiat diferențe semnificative în ceea ce privește cadrul legislativ, aplicarea standardelor internaționale și utilizarea tehnologiilor digitale pentru identificarea și prevenirea riscurilor.

În Republica Moldova, gestionarea riscurilor este reglementată de Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017 și de reglementările Băncii Naționale a Moldovei privind riscurile financiare în sectorul bancar (Banca Națională a Moldovei, 2022). Cu toate acestea, aplicarea unor cadre internaționale, precum ISO 31000 sau COSO ERM, este voluntară și limitată, ceea ce face ca multe entități să nu beneficieze de un sistem structurat de gestionare a riscurilor (ISO, 2018; COSO, 2017). În comparație, în Uniunea Europeană și SUA, reglementările sunt mai stricte și impun implementarea unor cadre de control al riscurilor în toate sectoarele economice. De exemplu, Sarbanes-Oxley Act din SUA obligă companiile listate la bursă să aibă un sistem robust de gestionare a riscurilor și de control intern (Basel Committee on Banking Supervision, 2017).

La nivel național, standardele internaționale precum ISO 31000 și COSO ERM sunt puțin utilizate, iar majoritatea companiilor nu aplică strategii structurate de gestionare a riscurilor (Bănci-lă et al., 2021). În schimb, în UE și SUA, aceste standarde sunt integrate în procesele de conformitate și audit, fiind obligatorii pentru anumite industrii (AICPA & CIMA, 2022).

Datele analizate arată că întreprinderile care adoptă un sistem structurat de gestionare a riscurilor au o stabilitate financiară mai mare și sunt mai puțin afectate de incertitudinile economice (World Economic Forum, 2021). În Uniunea Europeană, companiile care aplică standardele internaționale de gestionare a riscurilor au raportat o reducere a pierderilor operaționale cu 30%-40% (AICPA & CIMA, 2022). În Republica Moldova, lipsa unui sistem standardizat de gestionare a riscurilor crește vulnerabilitatea economică a companiilor și duce la o expunere mai mare la fluctuațiile pieței (Banca Națională a Moldovei, 2022). Astfel, implementarea unor strategii proactive de identificare și prevenire a riscurilor este esențială pentru asigurarea sustenabilității entităților economice.

În continuare, tabelul 1 prezintă o comparație între metodele de gestionare a riscurilor utilizate în Republica Moldova, Uniunea Europeană și SUA, evidențiind diferențele majore în ceea ce privește reglementările, aplicarea standardelor internaționale, utilizarea tehnologiilor digitale și impactul asupra performanței economice.

Tabelul 1. Compararea metodelor de gestionare a riscurilor între Republica Moldova, UE și SUA

Criteriu	Republica Moldova	Uniunea Europeană	SUA
Cadrul legislativ	Legea contabilității nr. 287/2017; reglementări sectoriale limitate	Reglementări stricte bazate pe ISO 31000 și Basel III	Sarbanes-Oxley Act, COSO ERM, Basel III

Aplicarea standardelor internaționale	Voluntar, utilizare redusă a ISO 31000 și COSO ERM	Obligatorii pentru companiile listate la bursă	Impunerea unor cadre stricte pentru toate sectoarele economice
Utilizarea tehnologiilor digitale	Limitată, AI și big data aproape inexistente	Adoptare extinsă a AI, big data și analiza predictivă	Avans tehnologic ridicat, utilizare extinsă a AI și blockchain
Impactul asupra performanței economice	Expunere ridicată la riscuri economice și financiare	Reducere a pierderilor operaționale cu 30%-40%	Stabilitate financiară și reziliență ridicată la crize economice

Sursa: elaborat de autor în baza AICPA & CIMA, 2022; Basel Committee on Banking Supervision, 2017; Banca Națională a Moldovei, 2022; ISO, 2018; COSO, 2017; Comisia Europeană, 2024

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Gestionarea riscurilor este un element esențial pentru stabilitatea și dezvoltarea entităților economice, influențând direct capacitatea acestora de a face față incertitudinilor financiare, operaționale și strategice. Studiul a evidențiat faptul că Republica Moldova întâmpină dificultăți în implementarea unui sistem unificat de gestionare a riscurilor, din cauza lipsei unui cadru legislativ consolidat și a utilizării limitate a standardelor internaționale. Pentru a îmbunătăți gestionarea riscurilor, este necesară adoptarea unor reglementări mai clare și alinierea acestora la standardele internaționale, precum ISO 31000 și COSO ERM. Digitalizarea proceselor de management al riscurilor prin utilizarea inteligenței artificiale și a analizei big data poate contribui la creșterea eficienței în identificarea și prevenirea riscurilor. Totodată, formarea profesională a personalului și dezvoltarea unor mecanisme de raportare transparentă ar facilita o mai bună gestionare a riscurilor și ar spori încrederea în mediul economic.

REFERINȚE:

1. AICPA & CIMA. (2022). *Global State of Enterprise Risk Oversight (5th Edition)*. North Carolina State University. <https://www.aicpa.org/resources/report/global-state-of-enterprise-risk-oversight-5th-edition>.
2. Banca Națională a Moldovei. (2022). *Raport anual privind riscurile financiare și stabilitatea sectorului bancar din Republica Moldova*. <https://bnm.md>.
3. Băncilă, V., Botnari, M., & Leorda, T. (2021). Experiența internațională privind gestiunea riscurilor și posibilitatea utilizării acesteia în Republica Moldova. *Economica*, 3(21), 47-63.
4. Basel Committee on Banking Supervision. (2017). *Basel III: Finalising post-crisis reforms. Bank for International Settlements*. <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.htm>.
5. Comisia Europeană. (2024). *Republic of Moldova: Analytic Report on Risk Management Practices*. <https://ec.europa.eu>.
6. COSO. (2017). *Enterprise Risk Management – Integrating with Strategy and Performance. Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*. <https://www.coso.org>.
7. Fondul Monetar Internațional. (2022). *Republic of Moldova: Selected Issues (Raport FMI nr. 22/61)*. <https://www.imf.org>.
8. ISO. (2018). *ISO 31000:2018 – Risk Management Guidelines. International Organization for Standardization*. <https://www.iso.org/standard/65694.html>.
9. PwC. (2022). *2022 Global Risk Survey: Emerging Trends in Risk Management*. <https://www.pwc.com/gx/en/services/governance-risk-compliance/global-risk-survey-2022.html>.
10. World Economic Forum. (2021). *Global Risks Report 2021*. <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2021>.

Coordonator științific: BĂNCILĂ Natalia, dr. hab., prof. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: bancila.natalia@ase.md